

Erzsébetváros

Erzsébetváros Önkormányzatának kéthetente megjelenő, ingyenes lapja

2012/18.

2012. október 31.

2

Aktuális

Aktualitások, friss információk Erzsébetváros életéből

8

Megemlékezés

Így emlékeztünk október 23-án

10

Erzsébet Terv

A megújuló Madách térről pro és kontra

16

A forradalom tanúja

Interjú Korai Bélával

Október, az idősek hónapja, melynek keretében Erzsébetváros egyhónapos rendezvénysorozattal kedveskedett az időseknek. Ennek keretében a minden hónapban elérhető programokon túl további időseknek szóló eseményeket is szervezett a Bischitz Johanna Integrált Humán Szolgáltató Központ. A rendezvény fő mondanivalója az idősebb korosztály által megőrzött értékek továbbadása és a generációk közötti együttműködés erősítése.

Sikeres volt az Örkény darabja Japánban

Tíz alkalommal lépett fel telt ház előtt az Örkény István Színház társulata a tokiói Metropolitan Színházban szeptember elején a Jogyerekek képeskönyve című előadással. Érdeklődésünkre Mácsai Pál, a színház igazgatója „színpadi képeskönyv”-nek nevezte a darabot, amely „igen sok képi elemet tartalmaz, erős maszkokat, groteszk alakokat, és ez magában is vonzó volt a japán színház számára. A történetet, vagyis azt, hogy felnőttek és gyerekek világának ütközéséről van szó, szöveg nélkül is mindenütt érteni, hiszen ez a konfliktus mindenhol ismerős. Ugyanilyen fontos, hogy ez zenés darab – a zene is sokat közöl, néha többet is, mint a szöveg. És persze azért is, mert ezt az előadást szakmailag elég eredetinek tartották ahhoz, hogy Tokióban szériában lehessen bemutatni. Feliratozva játszottuk, de ennek ellenére Parti Nagy Lajos remek és abszurd szövegei biztosan nem mentek át. Ezt tudtuk előre, és sajnos nem is lehetett másként.” – fogalmazott a színházigazgató.

Mint mondta, kintlétük alatt szinte csak tradicionális előadásokat – nő színház, kabukit, bunrakut – láttak a szigetország előadójától. „Ezek alapvetően különböznek a mi színházunktól. Sok száz éve mozdulatlan hagyomány szerint játsszák. Gyönyörűek, artisztikusak, de számunkra ez a fajta színjátszás kuriózum. Kortárs színház egy előadásban láttunk: olyan volt, mint egy európai sztenderd munka. Ismerik tehát ezt is.” – tette hozzá. A két színház további együttműködéséről szólva Mácsai elmondta, most néhány, már a nemzetközi színházi életben bizonyított kortárs japán darabot olvasnak, és ha lesz olyan köztük, amely a budapesti közönségnek érdekes lehet, megfontolják az előadását. Ezenkívül tőlük újabb előadás meghívását tervezik a tokióiak.

Erzsébetvárosi civil szervezetek támogatása

A helyi autonóm közösségek fontos szerepet töltenek be az egyre inkább elidegenedő társadalomban, hiszen új kapcsolatokat, közösségeket teremtenek. Az alapítványok, egyesületek tevékenysége kiegészíti az önkormányzat és az állam, valamint az egyének munkáját. Olyan feladatokat látnak el, melyeket egyetlen ember nem képes megvalósítani. Erzsébetváros önkormányzata fontosnak tartja a helyi közösségek munkáját, ezért a képviselő-testület az elmúlt évekhez képest megemelt összeggel, 6 millió forinttal támogatta a kerületi civil szervezeteket. A teljesség igénye nélkül a 28 támogatott program között volt előadássorozat – művészeti, közgazdasági és történelmi témában –, számítógép-oktatás nyugdíjasoknak és hallássérülteknek, környezetvédő programok és álláskeresést segítő képzés romáknak.

Gratulálunk az eredményesen pályázóknak, és további munkájukhoz sok sikert kívánunk!

Egy hajóban eveztek

Október 10-én immár második alkalommal rendhagyó tantesületi hajókiránduláson vettek részt a kerület intézményvezetői és tanárai Tillinger Péter igazgató kezdeményezésére. Az egyórás program keretében a Margit és a Lágymányosi híd között csodálhatták meg Buda és Pest part menti látványosságait, miközben kötetlen beszélgetés során jobban megismerhették egymást. Vattamány Zsolt polgármester hangsúlyozta, a kerületi iskolák továbbra is számíthatnak az önkormányzat támogatására.

Jubileumi Hálaadó Ünnep

Október 14-én, vasárnap Jubileumi Hálaadó Ünnep alkalmával emlékezett meg a Wesselényi utcai baptista gyülekezet arról, hogy 125 esztendeje adták át a most is mindennapi használatban lévő gyülekezeti épületet. A délelőtti istentisztelet végén ünnepélyesen megnyitották a most elkészült, 65 fő befogadására alkalmas előadótermet és a régi-új bejáratot, ami 55 évig zárva volt. A nemzeti színű szalagot Vattamány Zsolt polgármester és Dr. Herjeczki Kornél, a gyülekezet vezetője vágta át. „Fontosnak tartom, hogy egy olyan kerületben, amely számos felekezetnek ad otthont, elismerést és támogatást nyerjen az a tevékenység – legyen az lelki támasz vagy éppen karitatív munka –, amelyet ezek a közösségek az itt élőkért tesznek. Erzsébetváros vezetése lehetőségeihez mérten továbbra is minden segítséget megad ahhoz, hogy megteremthessék ennek a munkának a feltételeit.” – hangsúlyozta a polgármester ünnepi köszöntőjében.

Díszdoktorrá avatták Schweitzer Józsefet

Schweitzer József nyugalmazott főrabbi október 13-án ünnepelte 90. születésnapját. A tiszteletére rendezett ünnepségen Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere köszöntötte őt, valamint felolvasták Áder János köztársasági elnök és Orbán Viktor miniszterelnök köszöntő levelét is. Az ünnepséget megelőzően az Országos Rabbiképző–Zsidó Egyetem (OR-ZSE) doktori tanácsa díszdoktorrá avatta Schweitzer Józsefet a Mazsihisz Síp utcai székházában. Az ünnepségen megjelent mások mellett Tarlós István, Budapest főpolgármestere, Vattamány Zsolt, Erzsébetváros polgármestere, Habsburg György, a Magyar Vöröskereszt elnöke és Vizi E. Szilveszter, a Magyar Tudományos Akadémia korábbi elnöke.

Író-olvasó találkozó

Az Erzsébetvárosi Kéttannyelvű Általános Iskola, Szakiskola és Szakközépiskola Kertész u. 30. számú székhelyén október 17-én, szerdán délután nagy sikerű író-olvasó találkozóra került sor. Rigó Béla író tiszteletére a 4.a osztályos tanulók színvonalas műsorról készültek. Az íróknak ajándékozott képet a diákok a „Város mese” című vers illusztrációjaként rajzolták. Sokan érkeztek a kerület többi iskolájából is, és rengeteg érdekes kérdést tettek fel, melyekre az író szívesen válaszolt. Élményekkel gazdagon térhettek haza a résztvevők, kedvet kapva a versolvasáshoz is.

Dob utca felújítása

Tájékoztatjuk a tisztelt lakosságot, hogy 2012. október 15-én megkezdődött a Dob utca (Károly körút – Kazinczy utca közötti szakasz) teljes szélességű felújítása. Az említett útszakasz felújítási munkái szakaszosan folynak 3 ütemben.

1. ütem: Károly körút – Rumbach Sebestyén utca közötti szakasz.

A lezárás várható időtartama: 2012. október 15. – 2012. október 29. A gépkocsiforgalom számára járható: Rumbach Sebestyén utca – Kazinczy utca közötti szakasz.

2. ütem: Károly körút – Rumbach Sebestyén utca közötti szakasz. A lezárás kibővül a Holló utca – Kazinczy utca közötti útszakasszal. Várható időtartama: 2012. október 29. – 2012. november 7. A gépkocsiforgalom számára járható: Rumbach Sebestyén utca – Holló utca közötti szakasz.

3. ütem: Rumbach Sebestyén utca – Holló utca közötti szakasz. A lezárás várható időtartama: 2012. november 7. – 2012. december 15. A gépkocsiforgalom számára járható: Károly körút – Rumbach Sebestyén utca közötti és Holló utca – Kazinczy utca közötti szakasz.

A forgalmi rend változását a kivitelező cég által kihelyezett KRESZ-táblák és tájékoztató táblák jelzik. A gyalogosforgalom számára a Károly körút és a Kazinczy utca közötti szakasz átjárhatósága a beruházás ideje alatt végig biztosítva lesz. A gyalogosok számára kijelölt útvonalról nem javasolt letérni, mivel a munkaterület civilek számára balesetveszélyes.

Az utcafelújítással egy időben a Dob utca 19. és 21. számú ingatlanokon magánberuházásként épületfelújítási munkák is történnek, mely szintén forgalomkorlátozásokkal jár. Az érintett terület a Síp utcának a Dob utca és a Wesselényi utca közötti szakasza. A Síp utcában a részleges lezárás várhatóan 2012. október 29-től kezdődik, és áthúzódik 2013-ra.

A beruházás időtartama alatt kérjük a lakosság türelmét és megértését!

Lövöldözés a kerületben

Október 16-án lövöldözéstől volt hangos kerületünk. Egy autós nem akart megállni a rendőröknek, ezért kilőtték a kerekeit a Dob utca és az Erzsébet körút sarkán. A hatékony rendőri intézkedésnek köszönhetően férfit azonnal elfogták. A Dob és az Erzsébet körút sarkát a helyszínelés idejére lezárták a rendőrök.

Így emlékeztünk október 23-án

Október 23-i nemzeti ünnepünkön az 1956. évi forradalom és szabadságharc kezdetére, valamint a Magyar Köztársaság 1989. évi kikiáltásának napjára emlékeztünk. Az 1956-os forradalom és szabadságharc 56. évfordulója alkalmából az október 23-i megemlékezést Erzsébetváros a Rózsák terén lévő Szent Erzsébet Templomnál tartotta.

A forradalom és szabadságharc évfordulóján országsszerte megemlékezéseket tartottak, Erzsébetváros is ünnepi hangulatban emlékezett meg a magyar történelem e két jelentős eseményéről: kedden délelőtt a Bubik István Színház diákjai ünnepi műsort adtak a Rózsák terén. Az ünnepséget Rónaszékiné Keresztes Monika országgyűlési képviselő nyitotta meg. A zenés, verses műsor Vattamány Zsolt polgármester beszédével zárult. Az ünnepség után a kerület

politikai és civil szervezeteinek képviselői megkoszorúzták a templom mögött álló „Angyal szobrot”.

A fiatalabb generáció számára is érdekessé tették a szervezők a megemlékezést. Az önkormányzat két nagy molinót állított fel, melyre a Théba Művészeti Iskola diákjai az ünnepi eseményeket ábrázoló rajzot készítettek. A gyerekek és felnőttek nagy lelkesedéssel színezték ki az alkotást.

A nemzeti ünnep alkalmával a gyerekek kifesthették a kifüggesztett molinót

Az „Angyal szobor” koszorúzása – Juhász Gábor alpolgármester, Vattamány Zsolt polgármester és Szikszai Zsolt alpolgármester (balról jobbra)

Ünnepelő erzsébetvárosiak

Erzsébetváros 2012. október 31.

A megkoszorúzott „Angyal szobor”

Erzsébetváros 2012. október 31.

A megújuló Madách térről pro és kontra

Szinte valamennyi napilap, vagy legalábbis azok internetes változata, hetilap és építészeti szaklapok írtak az elmúlt hetekben a Madách tér átalakítására kiírt pályázatról. Néhány aggály is megfogalmazódott a pályázatot és a tér átalakítását alapvetően méltató hozzászólások mellett.

Pár nappal ezelőtt eredményt hirdettek a mintegy kétszázmillió forintból megújuló Madách tér tervpályázatán. A helyieknek a szökökutas megoldás tetszett a legjobban, a mesterséges kút mellett utcabútorok osztják a teret, nem túl nagy zöldfelület-

tel. Maga a pályázat így fogalmaz: „A Madách Imre térre nagy felületű monolitikus elemet helyeztünk el, reagálva a diadalív monumentalitására. Ebből az alakzatból egy burkolatcsík vezet át a tér középtengelyén, kapcsolatot teremtve a diadalív két

oldala közt. Követve ezt a vonalat, feltárul a Madách Irodaház által rejtett sétálóutca látványa is. A tér több-célúságát elsődlegesnek tartottuk, így kevés állandó utcabútort helyeztünk el, teret adva különböző rendezvényeknek.”

Vattamány Zsolt, kerületünk polgármestere a Heti Válasznak adott interjújában egyebek mellett a tér múltjáról és központi szerepéről beszélt. „Ez a tér Belső-Erzsébetváros bejárata a régi városfal felőli oldalon, méltatlan, hogy parkolóknak használják. A múlt század elején készült tervek szerint innen indult volna az Andrássy út mintájára az Erzsébet sugárút, a Károly körúttól a Városligetig szelve át a kerületet. Ennek torkolataként alakították ki a Madách teret egy 1930-ban kiírt tervpályázat segítségével.” A pályázatról szólva a polgármester azt is elmondta: lényeges különbség, hogy azt nem gyakorlott szakemberek, hanem építészhallgatók számára írták ki. „Éppen ezért ötletpályázatról van szó, fiatalos, kreatív koncepciók kidolgozását vártuk a jelentkezőktől. Nagy örömmünkre szolgál, hogy harminchat pályázat érkezett az ország valamennyi építészeti oktató felsőoktatási intézményéből” – fogalmazott a kerület első embere.

A Magyar Hírlap megkeresésére Gauder Péter urbanista a lapnak arról beszélt, ez a fajta szavazás csak látszólag kéri ki a helyiek véleményét. A szakember szerint már a pályázat meghirdetése előtt meg kellett volna kérdezni az ott élőket arról, hogyan képzelik el a teret, és a pályázó hallgatók annak megfelelően rajzolhatták volna meg azt. Üdvözölte a pályázatát Ráday Mihály városvédő, aki a parkolási lehetőségek további csökkenésére hívta fel a figyelmet.

Kevesli a terveken szereplő zöldfelületet a Fent és Lent nevű internetes blog: „amikor Budapesten egy olyan ritka lehetőség adódik, hogy egy közteret a parkoló autóktól elvéve az ott élőknek szándékoznak átadni – főleg mindezt a belváros kellős közepén, és szinte már hihetetlen módon, de felülről jövő kezdeményezés hatására –, minden alkalmat meg kell ragadni annak érdekében, hogy a megvalósítás ne csússzon

félre. Ezzel szemben most az látszik, hogy a kiválasztásra, ezáltal a nyilvánosságra került tervek mindegyike esetén szembeötlő koncepció a minél nagyobb terület térburkolóval való lefedése.”

A blogíró elvárása jogos, hiszen minden városi köztér átalakítás növényesítéssel jár együtt, különösen fontos ez Erzsébetvárosban, amely Budapest zöldben leggyéresebb kerülete. Az önkormányzat tervei szerint a pályázat alapötlete mellé jelentősen több növényt, tervet a jövőbeni Madách térre. A térrendezésben viszont az is szempont, hogy ritmikusan osztott zöldfelület legyen a téren, így nem parknak használják majd a városközponti, kulturális csomópontját.

Mint azt korábban megírtuk, a Madách tér átalakítását 2013-ban kezdené meg a kerület, és ha minden jól alakul, még a jövő évben autómentes, élhető térré alakul az impozáns közterület.

ERZSÉBET TERV

MADÁCH TÉR

Épül Erzsébetváros!

Interjú a lakossági szavazás győzteseivel, Magyar Sára Borbálával, Hertel Annával és Minh Duc Nguyennel.

Hogyan ért titeket az örömhír?

M.S.B.: Váratlan volt. Nagyon örülünk, hogy egy lakossági szavazáson nyerhettünk, és köszönjük azoknak, akik a mi tervünkre szavaztak!

Honnan értesültetek a pályázatról?

H.A.: A műszaki egyetem várostan-székének honlapján láttam a kiírást,

és akkor nagyon megtetszett, hiszen együtt jártunk várostervezés órára, ami alapján úgy gondoltuk, hogy együtt is indulunk el a pályázaton, majd később csatlakozott hozzánk Nguyen is.

Hogyan kezdtetek hozzá a tervezéshez?

M.D.N.: Igazából van egy felépített struktúra, ami alapján elkészítjük a terveinket. Először mindig a vizsgálódásokkal kezdjük, azaz felállítunk objektív és szubjektív szempontokat, és ez alapján mindig leszűrődik egy kép a tervezési helyszínről, ami alapján hozzáláthatunk a tervek elkészítéséhez. Aztán ezután jön, az az a feladat, hogy előképeket keresünk, amik mentén el tudunk indulni, és amik alapján megszületnek az ötletek.

Mi volt a fő szempont a pályázat során?

M.S.B.: A fő szempontunk az volt, hogy Erzsébetváros belsejébe behozzuk az embereket, és ezáltal egy közösségi teret állítsunk fel.

H.A.: Az is fontos volt, hogy több-funkciós legyen a tér, hogy az itteni

lakosok magukénak érezhessék az újjáépített Madách teret.

M.D.N.: Ezenkívül a kapumotívumból kiindulva egy jelképet is szeretnénk volna Erzsébetváros számára tervezni, ami nagyban befolyásolta az ötletelést.

Mennyi ideig tartott a terv elkészítése?

M.S.B.: Ez nehezen meghatározható, mert mindannyiunknak gyakorlata volt, de körülbelül 2 hónap volt az, amíg rendszeresen találkoztunk, és összejártunk ötletelni.

Erzsébetváros önkormányzata több átalakítást is tervez a közeljövőben, ezeket szintén hallgatói tervpályázat kiírásával szeretné megvalósítani. Fogtok ezekre is pályázni?

M.D.N.: Ha az egyetem mellett lesz időnk, akkor nagyon szívesen, hiszen ez egy remek kezdeményezés, mert így legalább több fiatal meg tudja mutatni terveit, akár egyénileg, akár csoportosan.

A lakossági különdíjas pályamű látványtervei

Elhallgat az Almássy

Málló vakolat, roskadozó tetőszerkezet jellemzik napjainkban Budapest egykor legmodernebb közösségi terét, az Almássy tér 6. szám alatt található Almássy Téri Szabadidőközpontot. Több generáció számára meghatározó kulturális élmények színhelye volt, mára azonban csak árnyéka régi önmagának. Összefoglaljuk, hogy mi volt és mivé lett „az Almássy”.

Almássy Téri Úttörő és Ifjúsági Ház, Szabadidőközpont néven 1983-ban nyitotta meg kapuit a köznyelvben csak Almássyként emlegetett kulturális központ. Eredetileg úttörőközpont-

láta a helyét az ötemeletes épületben. Itt üzemelt Budapest egyik legnépszerűbb játszóháza, a Kölyökvár, és több, mára legendává vált együttes is innen indult.

„A szabadidőközpont elherdálása leginkább a közösségi és kulturális életet károsította.”

nak tervezték, de felmérve a kerületi és belvárosi igényeket, klasszikusnak nevezhető művelődési ház lett belőle. A gyermekprogramok mellett a felnőttek és az idősebb korosztály is megta-

A szabadidőközpontban rendezték meg az 1983-as Ki mit tud? televíziós selejtezőt és döntőt, és itt alakították meg a Bonanza Banzai első klubját 1987-ben. Az Első Emelet dupla teltház

(első) lemezbemutató koncertjét tartotta itt, az Ossian pedig az Almássyban lépett először színpadra 1986. június 13-án. Plánum '84 Fesztivál, Club 2000, Club MM, Ppszinapszis, Tereskova, Pál Utcai Fiúk, Európa Kiadó, Kispál és a Borz. A végtelenségig sorolhatnánk az itt tartott programokat, rendezvényeket, koncerteket; a szabadidőközpont vitathatatlanul ikon lett a nyolcvanas-kilencvenes években.

Az ezredforduló után azonban a szórakozási formák átalakultak, a közösségi programok egyéb helyekre tevődtek át, a korábban teltházazs zenei és pezsgő kulturális színtereknek számító kultúr-, közösségi és művelődési házak kiürültek. Az új idők szele az Almássyt sem kímélte, ráadásul a korábbi évtizedek folyamatos leterheltségének, valamint a felelőtlen bánásmódnak köszönhetően az épület állaga szinte menthetetlenül leromlott. 2003-ban az uralkodó állapotok miatt a szabadidőközpont működése ellehetetlenült, és rövid időre bezárta kapuit – pedig az önkormányzat tervei között a tetőfelújítás és az alsósori uszoda korszerűsítése is szerepelt. Két évvel később ismét a kultúráé lett a főszerep: a szocialista többségű önkormányzat (pályáztatás nélkül) tíz évre átadta az üzemeltetést egy gazdasági társaságnak. Az Almássyra nem volt pénze az önkormányzatnak, és nem sokkal később az is kiderült, hogy nem is igazán akarták újra régi fényében látni az egykor oly népszerű belvárosi kultúrközpontot.

2007-ben bejelentette Erzsébetváros vezetése, hogy az Almássy Téri Szabadidőközpontot pályázat útján értékesítik. A döntést a korábbi oktatási és kulturális területtel foglalkozó alpolgármester

elsősorban pénzühánnyal indokolta, de ezenkívül megjegyezte, hogy az épület (két helyiség kivételével) alkalmatlan önkormányzati rendezvények megtartására, s egyben megnyugtatót mindenkinek, hogy az Almássy eladása nem károsítja meg a kerületben élőket. A Százház utcai sportközpont mellett megépülő uszodával és rendezvényteremmel kívánták pótolni az Almássy eladása után keletkező űrt, az alpolgármester pedig biztosította az aggódókat, hogy a pályázat elbírálásánál előnyt élvez majd, aki kulturális tevékenységet kíván folytatni a házban. Sajnos a 2007-ben elhangzottakból semmi nem lett. A Százház utcai sportközpont mellett nemhogy uszoda és rendezvényterem, de maga a sportközpont sem épült fel, az Almássy Téri Szabadidőközpontból pedig a tervek szerint szállodát építenek.

Bő öt év távlatából az értékesítés mikéntje is több mint érdekes: az Almássy tér 6. szám alatt található művelődési ház bekerült a képzeletbeli Hunvald-ügy feliratú mappába. A szerződés szerint 650 millió forintért adták el Hunvaldék a szabadidőközpontot, ennek ellenére az önkormányzathoz csupán 470 millió forint folyt be. Tekintve, hogy a 2005-ben kötött bérleti szerződés még érvényben volt, a vevőnek a vételáron felül kellett volna 180 millió forint kártérítést fizetnie az ingatlan bérlőjének, ezt azonban a vételárból vonták le. Nem ez volt az egyetlen „hiba” az adásvétel során: az épület értékbecslését az a szakértő végezte, aki a Hunvald-ügyben negyedrendű vádlottként állt a bíróság elé, és elsőfokon egy év börtönbüntetésre ítélték. A szakértő az Almássy esetében „elfeledkezett” a közös helyiségekről (így például az uszodáról, a színpad-

„Az Almássy vitathatatlanul ikon lett a nyolcvanas-kilencvenes években.”

ról és a gépészeti helyiségről), ennek köszönhetően 655 négyzetméter kimaradt az értékbecslésből. Az értékbecslő a figyelembe vett területek négyzetméterárát 115 ezer forintban határozta meg, míg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 225 ezer forintos árat állapított meg négyzetméterenként. Az értéken aluli eladás összesen 871,8 millió forint vagyonszertést okozott az önkormányzatnak.

A gazdasági válság miatt a művelődési ház helyére tervezett szálloda építési munkálatai egyelőre nem kezdődtek meg – jelenleg Almássy Hall néven szórakozóhelyként üzemel a lerobbant épület –, de csak idő kérdése, mikor veszíti el a kerület végleg az Almássyt. A szabadidőközpont elherdálása az okozott anyagi káron felül leginkább az erzsébetvárosi közösségi és kulturális életet károsította.

A szabadidőközpontból szállodát szerettek volna építeni, de ez nemcsak, hogy nem valósult meg, de a kerület kulturális- és közösségi életét is károsította

Lelkek emlékezete

„Volt emberek.
Ha nincsenek is, vannak még. Csodák.
Nem téve semmit, nem akarva semmit,
hatnak tovább.”

Kosztolányi Dezső: Halottak

November 2-a Halottak napja. Ilyenkor megindul az ország a temetők felé, friss virágokat viszünk, gyertyákat gyújtunk. Egy pillanatra mindenki megáll, fényképek, emlékek kerülnek elő.

Mint a legtöbb emberi rituálé, a halottakról való megemlékezés is ősidőktől fogva a kultúra része. Az ókori Rómában Feralianak nevezték a halottak tiszteletének szánt napot, melyet február 21-én tartottak. E napon az élők áldozatot mutatnak be elhunyt rokonaik sírján. Már a Kelet-római Birodalomban is megemlékeztek a halottakról, de akkor még csak a keresztényüldözések mártírjaiért imádkoztak. Ez lett később a Minden vértanú ünnepe, s ebből fejlődött ki Mindenszentek napja, melyet II. Gergely pápa vezetett be.

Egy nemes családból származó benecés apát, Szent Odiló volt az, aki a clunyi kolostorban és környékén 1030 körül bevezette az elhunytakról

való megemlékezés napját, melyet imákkal és alamizsna osztással kapcsolott össze. Ezt vette át később a XIV. században a katolikus egyház, és tartja meg azóta is november 2-án a halottak napját, mely az idők során az egy nappal korábban lévő Mindenszentek vigíliája lett.

A halottakról való gondoskodást már korán összekapcsolták a jámborsággal, hiszen a temetés napján, néha már a szertartás alatt is a templomajtóban vagy a sírnál az elhunyt üdvösségéért való imádság fejében a koldusok, szegények, betegek és öregek között ajándékokat, kenyeret, kalácsot, bort, gyertyát osztottak. A ma is élő szokást, a halotti tort régebben a szegények, koldusok megvendégelése előzte meg.

A halottak napjához kapcsolódó magyar népszokások rendkívül változatosak. Ilyen például, hogy Göcsejben megterítették az elhunytat is, Szeged környékén fehér kalácsot sütöttek, amelynek a tetejét mézzel vonták be, ez volt a kolduskalács, hiszen a temető kapujában várakozó koldusoknak adták azért, hogy ők is emlékezzenek meg a család halottjáról. Mindenszentek napjának estéjén a halottak emlékeztetere szólnak a harangok. A régi hiedelem szerint e napon nem szabad földmunkát végezni, néhol a munkát általában is tiltották, hiszen zavarta az elhunytak nyugalma.

Korán szokásba jött a sírok megtisztítása, virággal való díszítése és a halottak lelki üdvéért szóló gyertyagyújtás. Sok vidéki helyen e napon sütnék-főznek, sőt éjfélig még a zene is szól. Van, ahol rétest készítenek, az asztalra gyertyát helyeznek, majd templomba mennek. Egy kis baranyai faluban, Hegyszentmártonban, ahol nincs templom, csak harangtorony, az emberek rőzséket hordanak össze, meggyújtják azokat, és a férfiak egyenként a családjukért harangoznak. Nagyon sok családnál szokás ma is, hogy halottak napján annyi gyertyát gyújtanak otthon, ahány halottjuk van.

Érdekes, hogyan lett a krizantém a jólét jelképe, amely Ázsiában a jólét jelképe, Európában a temetők virága. Hazájában a sárga virág meghosszabbítja az életet, Japánban pedig a királyi ház jelvénye. Franciaországba a XVIII. században hozták dísznövényként.

A krizantém Ázsiában a jólét jelképe

Az ünnep alatt mindenki megemlékezik szeretteiről, és gyertyafénybe borulnak a temetők

Az első világháború után azért lett a temetők virága, mert ez volt az egyetlen, amely még november elején is virágzott. Persze Európában sem mindenütt társítják a halálhoz, hiszen Hollandiában a menyasszonyi csokor része.

A különféle egyházak közül a katolikushoz hasonlóan az evangélikusok is tartják a halottak napját, a görögkatolikusok és a görögkeletiek többet is egy évben. Bár a reformátusok hivatalosan nem ünneplik, de gyakorta előfordul, hogy a református hívek is kilátogatnak ilyenkor a temetőkbe.

Hivatalosan a katolikus egyház vezette be az elhunytakról való megemlékezést

A forradalom tanúja

Előző lapszámunkban megemlékező írást közöltünk a forradalom egyik hősről, Maléter Pálról. A lap megjelenését követően jelentkezett szerkesztőségünkben Korai Béla nyugállományú alezredes (1929–), aki elmondta, tudomása szerint ő Maléter Pál egyik utolsó élő beosztottja. Ma egy VII. kerületi nyugdíjasotthon lakója.

A forradalom kitörésekor hol teljesített szolgálatot?
Vidékről Budapestre helyeztek 1954-ben, az Úri utca 64. szám alatt található bányászalakulatok parancsnokságára, amelynek vezetője Maléter Pál ezredes volt. Hadtápparancsnok-helyettes voltam századosi rendfokozatban, a bányászalakulatok anyagi ellátásáért feleltem, amelyek ekkor már nem kényszermunkás alakulatok voltak. A sorkötelesek úgy jelentkezhetek bányászatonának, hogy az ellátási költségek levonása után a többit megkapták zsebpénzként.

Milyen embernek ismerte meg Maléter Pált? Milyen véleményel voltak róla tisztársai?

Az ezredest mindenki fegyelmezett, igazságos, okos embernek tartotta. Nem véletlen, hogy az akkori magyar néphadsereg vezérkarának szabályzatszerkesztő csoportfőnöke

volt. Akkor szűnt meg ez a feladatköre, amikor 1955-től a Műszaki Kisegítő Alakulatok függetlenített parancsnoka lett, és mentesítették a vezérkari szolgálat alól.

„Az ezredest mindenki fegyelmezett, igazságos, okos embernek tartotta.”

A kritikus napokban járt kint az utcán?

Október 23-án a Kálvin térnél láttam, mekkora tömeg van az utcákon. Századosi egyenruhában voltam, ráadásul a tányérsapkámon a Rákosi-címer volt, de nem esett

bántódásom. Kíváncsiságból a rádió épülete elé mentem, és ott hallgattam végig Gerő Ernő beszédét, aki ellenforradalomról beszélt. Lövöldözés kezdődött, de nem lehetett tudni, ki és honnét lő, úgy láttam, nem biztonságos a helyzetem, ezért hazamentem. Hajnalban hallottam meg a harckocsik zaját az utcákon.

Mikor ment vissza a parancsnokságra?

Háromnaponként adtam szolgálatot, így november 4-én, hajnalban is, amikor csengettek. Egy fekete kabátos, kalapos úr állt az ajtóban, és sürgősen egy gépkocsit kért. A parancsnokságnak egy Skoda Colonial típusú autója volt, amelyet már korábban is kölcsönadtunk, ha kérték. Az úr azt mondta, hogy Mindszenty bíborost azonnal le kell vinni a városba, mert közelednek a szovjet csapatok, akik elfogják, ha nem teszünk valamit. Az Úri utca 62. alatt, vagyis a parancsnokság mellett volt a hercegprímási palota. A bíboros már október 3-án is a tőlünk kapott autóval ment a Parlamentbe, hogy elmondhassa rádióbeszédét. Rangidősként úgy döntöttem, odaadom a kocsit, és ebbe a gépkocsivezető is beleegyezett. Még aznap három, a sofőr, Maléter Pál parancsnokhelyetese, Horváth György alezredes és jómagam összeültünk, és megbeszéltük, bármi történik is, mi azt mondjuk, elkérték az autót, de nem tudtuk, milyen célból. A későbbi kihallgatásokon mindannyian a megbeszéltek szerint tettünk vallomást, így egyikünket sem tartóztatták le. Erről először csak 2010-ben beszéltem.

Tudta, hogy mi vár a forradalomra?

Sejtettem, mert a parancsnokunk telefonkapcsolatban állt a Kilián laktanyában lévő Maléter ezreddel, tudtuk, mikor megy

„Végig az volt a véleményem, hogy forradalom volt, amelyet a szovjetek levertek.”

tárgyalni a szovjetekkel. Horváth alezredes azt is tudta, hogy a záhonyi átrakó állomáson özönlenek be a szovjet harckocsik, nekünk azt is elmondta, szovjet támadás várható.

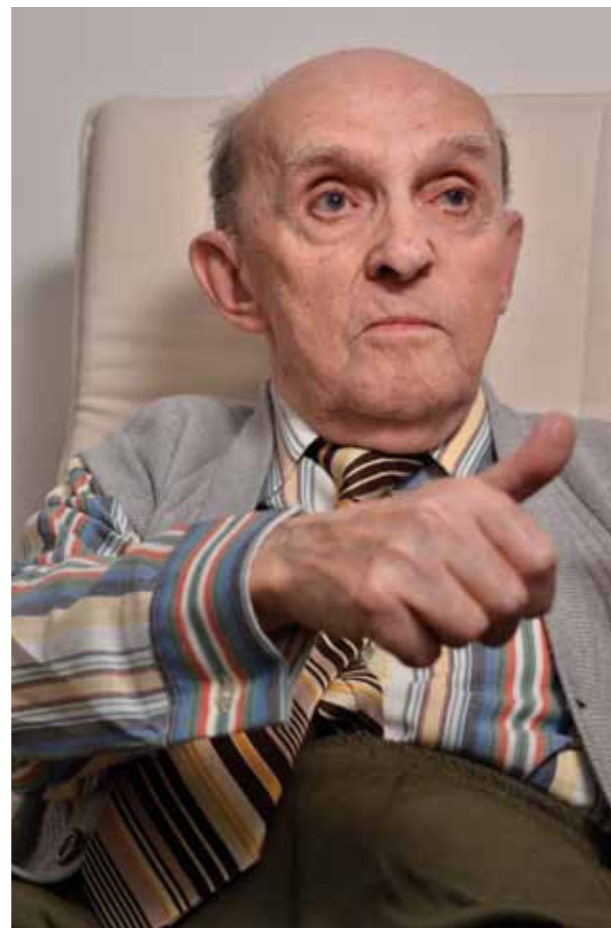
Mit gondolt akkor, mi zajlik az országban?

Végig az volt a véleményem – és ez a szocializmus idején sem változott bennem –, hogy forradalom volt, amelyet a szovjetek levertek. Igaz, erről soha nem beszéltem senkivel. A következő években, egészen 1979-ig katonaként szolgáltam, és alezredesként mentem nyugdíjba.

Korai Béla nyugállományú alezredes

„November 4-én, hajnalban adtam át a gépkocsit Mindszenty bíboros úrnak”

Idősellátás Erzsébetvárosban – október az idősek jegyében zajlott

Bischitz Johanna
Integrált Humán Szolgáltató Központ

Korábbi lapszámainkból valamennyi kedves Olvasónk teljes képet kaphatott az idősek számára Erzsébetvárosban elérhető, a Bischitz Johanna Integrált Humán Szolgáltató Központ által nyújtott szolgáltatásokról. Így megismerhették a nappali klubok életét, az étkeztetés lehetőségeit, a házi segítségnyújtási szolgálatot és a bentlakásos otthonokat. Most az idősekkel kapcsolatos sorozat utolsó részeként az idősek hónapjáról emlékezünk meg.

Két héttel ezelőtt valamennyi kedves Olvasónk értesülhetett arról, hogy október Erzsébetvárosban az idősek hónapja. A hónap lezárult, mi pedig örömmel számolhatunk be arról, hogy a kerület több száz idősét mozgatták meg a Bischitz Johanna Integrált Humán Szolgáltató Központ által szervezett rendezvények. A színes programok között a legnagyobb sikere a zenés-táncos összejöveteleknek volt, de sok nyugdíjast mozgattak meg a kiállításmegnyitók is. Az önkéntesség is szerepet kapott a hónap során, így például a Király utcai idősek klubjában a klubtagok és az önkéntesek közös programokon vettek részt, és a klub belső terét is megszépítették.

A zárórendezvényre, melyen az EVICA csoport és a Bihari Táncegyüttes is fellépett, október 24-én került sor.

A Bihari Táncegyüttes műsorát is megtekinthették a zárórendezvényen

A megjelentek nagyon élvezték a régi korokra emlékező műsorokat

Október az idősek hónapja, amit az Erzsébetvárosi Önkormányzat és a Bischitz Johanna Humán Szolgáltató Központ egy hónapon keresztül gazdag programokkal színesített

Megmérkőztek Erzsébetváros iskolái

Az önkormányzat által fenntartott három kerületi iskola közötti sportversenyeket az Erzsébetvárosi Kéttannyelvű Általános Iskola, Szakiskola és Szakközépiskola épületeiben rendezik meg. A legutóbbi sportvetélkedőre október közepén került sor. Ezenkívül tanintézményeink rendszeres sportnapokat tartanak tanulóiknak.

Az októberi szombati munkanapon, huszonhetedikén kerületünk iskolái sportnapot tartottak: ez alkalmából az osztályok és a tanulók sportversenyeken mérhették össze tudásukat. A Baross Gábor Iskolában a felsős lányok kosárlabda, míg a fiúk futballmérkőzésen vehettek részt. Az alsósoknak ezen a napon sor- és váltóversenyt tartottak. Spiesz Ádám, az iskola igazgatója lapunknak azt mondta, a legközelebbi sportvetélkedő a már hagyományosan rendezendő Mikulás Kupa lesz az iskolában.

Az Alsóerdősori Bárdos Lajos Általános Iskola és Gimnázium partizán kidobót, célba dobást, futást, valamint alsósoknak és felsősöknek fociversenyt szervezett erre a napra.

Október közepén rendezték meg az iskolák közötti sportvetélkedőt az Erzsébetvárosi Kéttannyelvű Általános Iskola Dob és Kertész utcai épületében. A versenyen a három önkormányzati fenntartású tanintézmény diákjai versenyeztek: kosárlabdában és partizán kidobós játékban vetélkedtek.

Tillinger Péter igazgató megkeresésünkre elmondta: folyamatosak a sportversenyek az iskola diákjai között a tanév során, elsősorban asztaliteniszben, kosárlabdában és kido-bós játékban mérik össze tudásukat.

A következő iskolák közötti verseny időpontja még kétséges, annyi azonban biztos, hogy az őszi szünet után várható a nagyszabású sportnap.

EGÉSZSÉGES ERZSÉBETVÁROSÉRT

INGYENES EGÉSZSÉGNAPOK ERZSÉBETVÁROSBAN
2012. november 9–10.

NOVEMBER 9-ÉN

- Kardiológiai szűrés (vérnyomásmérés, vércukorszintmérés, testtömegindex-mérés) Hozza el otthoni vérnyomásmérőjét, és ellenőrizzük pontosságát!
- Látásvizsgálat
- Mozgásszervi szűrővizsgálat (talpi nyomáselosztás-vizsgálat) és tanácsadás
- Hallásvizsgálat

NOVEMBER 10-ÉN

- Súly-, magasság-, haskörfogatmérés
- Szájüregi szűrés
- Stroke – Stressz állapotfelmérés
- Vércukorszűrés (koleszterin, triglicerid)
- Érzékszület-vizsgálat
- Szemészet
- Onkológiai tanácsadás, elsősegély-oktatás
- Dietetikai tanácsadás – BMI meghatározás
- EKG
- Kardiometabolikus rizikófaktor-értékelés – tanácsadás és gyógymasszázs
- Csontsűrűségmérés – gerinc szűrés – boka-kar index meghatározás

Szűrővizsgálatok helyszíne:

NOVEMBER 9-ÉN:
Budapest Főváros VII. kerület
Erzsébetváros Önkormányzata
1073 Budapest,
Erzsébet krt. 6. I. emelet

Szűrővizsgálatok időpontja:
8⁰⁰–18⁰⁰

NOVEMBER 10-ÉN:
Péterfy Sándor Utcai Kórház
Rendelőintézet és Baleseti Központ
1076 Budapest,
Péterfy Sándor u. 8 – 20.

Szűrővizsgálatok időpontja:
9⁰⁰–14⁰⁰

INGYENES SZÜRŐVIZSGÁLATOK
VII. KERÜLETI LAKOSOKNAK
Lakcím és TAJ kártya bemutatása szükséges!

KIND HALLÁSCENTRUM

Újra ingyenes Egészségnap

Erzsébetváros önkormányzata a tavalyi év őszén tartotta az első, majd tavasszal a második szűrőnapot. A sikeres kezdeményezésnek köszönhetően Erzsébetváros önkormányzata újból egészségnapot szervez a kerület lakosai számára 2012 november 9-én az önkormányzat épületében és 10-én a Péterfy Sándor Utcai Kórházban. A szűrőnap az Erzsébet Terv keretén belül valósulhat meg.

A tavalyi kezdeményezésnek köszönhetően az idén tavasszal is megrendezésre került az Egészségnap. A szűrővizsgálatok hatalmas népszerűségnek örvendtek: rengetegen jöttek el megvizsgál-

tatni magukat. A lakosok szakképzett egészségügyi védőnők és orvosok segítségével az ingyenes vérnyomás-, testsúly-, -zsír-, -vízmérés, allergia-, légzésfunkció vizsgálaton és CO₂-mérésen vehettek részt. Az ingyenes szűrővizsgálatok mellett egészségügyi tanácsadással is várták a fiatalokat, felnőtteket és az időseket egyaránt.

Az utóbbi két egészségnapon a vércukormérés volt a legnépszerűbb, sajnos olyanokról is kiderült, hogy kezdődő cukorbetegségük van, akik nem is gondolták volna. Magyarországon több mint 1 millió embert érint a cukorbetegség, és legalább félmillióra becsülik a nem diagnosztizált betegek számát, ezért is fontos, hogy még

időben felismerjük a bajt, és mielőbb elkezdhesük a kezelést.

Vattamány Zsolt, Erzsébetváros polgármestere lapunknak elmondta, hogy a tavaly óta zajló, nagyszerű szűrőprogram-sorozat arra biztatja az embereket, hogy minél többen tegyenek egy-egy lépést saját egészségük megőrzése érdekében. Fontos, hogy javuljanak a kerületi lakosok egészségügyi statisztikái, és hogy az ingyenes programsorozat keretében rendszeresen vegyenek részt szűréseken.

Jöjjön el november 9-én és 10-én az Egészségnapra, ahol ingyenes szűrés keretében megvizsgáltathatja magát!

Adjon egy esélyt egészségnek!

Erzsébetváros 2012. október 31.

Töklámpa faragás

Hazánkban is elterjedt a töklámpa faragás, amiben azt szeretjük, hogy fényétől azonnal őszi hangulatba kerülünk, annak ellenére, hogy nálunk nem igazán van hagyománya ennek az ünnepnek. Itt az ideje beszerezni az idejű töklámpásnak valót, hiszen elég egy fél óra, és máris érezhetjük a Halloween különleges hangulatát. Összegyűjtöttük lépésről-lépésre, hogyan lehet tökből lámpást faragni.

1.

A tök kiválasztása

Célszerű nagyméretű, kemény héjú tököt vásárolni; minél szabályosabb és simább a külseje, annál könnyebb dolga lesz annak, aki hozzálát.

2.

Előkészületek

Amire szükség lesz: egy vékony pengéjű, éles késre, egy kanálra – a tök belsejének kiválásához, egy sniccerre – az apróbb igazításokhoz, és egy kesztyűre.

3.

Rajzoljon és karcoljon!

A tököt sokféle mintával lehet díszíteni, de még a legegyszerűbbeket is érdemes először lerajzolni (alkoholos filccel). Ha nyomtatott, bonyolultabb sablonnal szeretnénk dolgozni, akkor ragasszuk rá a tökre, majd a kés hegyével szurkáljuk körbe a mintát a vonalak mentén. Ezután már sokkal könnyebb lesz kifaragani. Faragás előtt először sniccerrel vágjuk körbe a szemeket és a száját, nehogy az első határozottabb késszúrásnál szétrepedjen a tök héja. Ezután pedig türelmesen kell dolgozni, nem szabad egyszerre kifaragani a nagyobb részeket. Kezdetben inkább csak egy-egy kisebb darabot vágjunk ki, a minta közepétől a külseje felé haladva. Ha esetleg megsúszik a kés, és kiesik egy nagyobb darab, illesszük vissza, és rögzítsük fogpiskálával.

Az elkészült töklámpásba gyertyát, illetve mécsest lehet elhelyezni, amely minden este kellemes hangulatot teremt majd a fényével.

Jó munkát és kellemes időtöltést!

Erzsébetváros 2012. október 31.

Tipp!

A minta rajzolásánál vegyük figyelembe, hogy a töknek sapkát kell készíteni. Le kell faragni a tetejét, mint egy kalapot, hogy behelyezhessük a gyertyát a legvégén. Először ezt csináljuk meg, s csak utána foglalkozunk a mintával!

www.erszebetvaros.hu

SÖT7

SISSI ÖSZI TÁNCHÉT

a Bethlen Téri Színházban

Erzsébetváros fennállásának 130. évfordulóján

2012 NOVEMBER 16-22

Erzsébet királynő, népszerű nevén Sissi, 175 éve született, Erzsébetváros pedig idén ünnepli fennállásának 130. évfordulóját.

A több mint 80 éve Erzsébetváros szívében alapított BETHLEN TÉRI SZÍNHÁZ, mely az elmúlt 15 évben a kortárs táncművészet otthona volt, egy hétnapos, hét előadásból álló kortárs tánc fesztivállal kíván hozzájárulni a hetedik kerület születésnapjának méltó megünnepléséhez.

Fővédnök:

Vattamány Zsolt

Erzsébetváros polgármestere

BETHLEN TÉRI SZÍNHÁZ

1071 Budapest, Bethlen Gábor tér 3.

+36 1 342 7163

info@bethlenszinhaz.hu

www.bethlenszinhaz.hu

PROGRAM

NOVEMBER 16. PÉNTEK

Közép-Európa Táncszínház: Levitáció
(premier, koreográfus: Vlad'ka Malá)

NOVEMBER 17. SZOMBAT

A Magyar Táncművészeti Főiskola modern tánc szakirány végzős évfolyamának estje: Úton
(koreográfus: Kun Attila)

NOVEMBER 18. VASÁRNAP

GOBE Társulat: Tolnai Tánclexikona - Az észéki Zsiráf

NOVEMBER 20. HÉTFŐ

Gergye Krisztián Társulata
és a Közép-Európa Táncszínház: Danse Macabre

NOVEMBER 21. KEDD

Fehér Ferenc: Tao Te

NOVEMBER 22. SZERDA

Andaxinház: Rejtőrködők

NOVEMBER 23. CSÜTÖRTÖK

Zadam Társulat: In'N'Out

Az előadások 19.30 kor kezdődnek.